

Tot de professional in beweging komt!

Geschreven door: voorzitter WSK - kleuteronderwijs Inge Verkouw

Nieuwe kansen voor de professional voor het jaar 2026:

- Meer grip krijgen om samen een sterk platform jonge kind-professionals in Nederland te vormen
- Meer grip op vak-inhoud door de jonge kind professionals
- Meer grip op leeromgevingen voor de professional waar hij/zij zich veilig voelt, gezien en ondersteund
- Meer grip op het besluitvermogen van beleidsmakers en leidinggevendenden

Noteer alvast in de agenda: symposium WSK-kleuteronderwijs 'Hart voor de kleuter' zaterdag 7 november 2026.

Basisbouw

Iedereen (de pedagogische professional, de kleuterleerkracht en de leerkracht van groep 3 en 4) is een professional die heeft gestudeerd om met jonge kinderen te mogen werken. Vandaar dat ik voortaan deze aanspreektitel 'professional' wil voeren voor deze belangrijke beroepsgroep. Zij staan immers aan de basis van de ontwikkeling van een jong kind. De onderbouwprofessional tezamen met de pedagogische professional in de kinderopvang zijn de eerste laag binnen het systeem. Een onmisbare schakel. Wat ik voortaan de basisbouw noem in dit stuk.

De kinderboekenschrijver Jacques Vriens deelt de basisschool in vier bouwen in.

Basisbouw en de professional

Ervaart de achterban van de WSK met meer dan 5575 professionals autonomie en authenticiteit? De WSK en de Branche Kinderopvangorganisatie (BK) werken nauw samen. De BK heeft als aandachtspunt: spelen is een serieuze zaak 'Speelruimte'. Ook zijn we de samenwerking aangegaan met de beroepsvereniging pedagogische professional in de kinderopvang PPINK. Het is een zeer dynamische branche die zich razendsnel ontwikkelt, waardoor het belangrijk is dat we samen blijven optrekken. Immers we kiezen ervoor om een gezamenlijk netwerk te vormen rondom jonge kind professionals! Kan de professional diens potentieel verwezenlijken binnen het huidige primair onderwijs en kinderopvang?

Is de tijd rijp dat de omgeving dit wil toelaten? Als de omgeving dit kan toelaten dan zal het grotere geheel ook beter gaan functioneren. De maatschappelijke waarden van de basisbouw kan niet langer onderkend blijven, daarom zal de professional zelf in beweging moeten komen. De professional voelt zich emotioneel verbonden met het jonge kind, maar krijgt daar te weinig of geen ruimte voor binnen bestaande structuren. Veel te vaak neemt de professional een beslissing voor een jong kind die indruist tegen het belang van een zorgvuldige ontwikkelingsopbouw voor de rest van zijn leven. Zoals: een interventie inlassen voor de stimulatie van de taalontwikkeling, blijven doorgaan met de onderbouwmethode, versneld naar groep twee of groep drie bevorderen. Dit alles gaat tegen je emotioneel verbonden voelen met een jong kind. Is de professional in staat om innerlijke stabiliteit te creëren binnen het systeem? Zeker nu één op de vier professionals met burn-out klachten kampt. Het gehele basisteam komt zo enorm onder druk te staan, terwijl de beroepsgroep alle energie nodig heeft voor de koerswijziging. Het is meer dan tijd voor een nieuw inzicht, een zachtere, heldere en liefdevoller blik zodat de professional wél gehoord wordt binnen het huidige systeem. Het besef dat vertrouwen, aandacht en verbondenheid geen luxe zijn, maar een vorm van veerkracht.

Met z'n allen zorgdragen voor een gezonde emotionele en sociale basis voor iedereen, zodat de maatschappij beter gaat functioneren!

Duiken in het diepe

De professional en het jonge kind beginnen samen aan een onbekende reis van ontwikkelingsbegeleiding. Wat komt een jong kind allemaal tegen gedurende zijn groei van jong kind naar volwassenheid? Veel is onvoorspelbaar, maar er is altijd groeipotentie aanwezig in ieder kind. Wat voor een jong kind geldt, geldt ook nog steeds voor het volwassen leven. Een leven lang blijf je je ontwikkelen. In de jonge jaren is er geen haast geboden om te mogen ontwikkelen. Ook de professional staat op het punt om van de springplank te duiken. Het water onder zijn voeten is diep en er leven onder water prachtige dieren in harmonie maar soms zijn ze ook meedogenloos. Het is onvoorspelbaar wat de professional aantreft in de diepe onderwaterwereld.

Kunnen we nog omgaan met deze onvoorspelbaarheid in het dagelijkse functioneren op de groep? De onvoorspelbaarheid zit bijvoorbeeld: in het dagprogramma durven loslaten, het voorrang geven aan het reguleren van gedragsproblematiek in de groep, durven aanhaken in de interesse van wat op dat moment leeft in de groep en om kunnen gaan met structuur en vrijheid in de groep. De groep is een mini samenleving waarin het jonge kind veel gelegenheid krijgt om te oefenen en leert omgaan met zijn fouten. Vrijheid vraagt om erkenning in al haar vormen: soevereiniteit, feitelijkheid en als laatste sociale mobilisatie. Ik wil je uitnodigen met alle jonge kind professionals aan deze prachtige reis te beginnen. Durf anders te leren kijken! Schenk elkaar vertrouwen en moed om te durven springen naar het onbekende.

Koerswijziging

Wijs leiderschap van de professional vraagt om goed overwogen keuzen te maken die gebaseerd zijn op gevalideerde informatie. Iedereen heeft het grondwettelijke recht op eerlijke en betrouwbare informatie (Duitse socioloog, filosoof Jürgen Habermas). 'Helaas is Habermas' suggestie nog niet in onze grondwet opgenomen.

Op dit moment is er sprake van een structurele maatschappelijke scheidslijn tussen onze beroepsgroep en de beleidsmakers en leidinggevendenden. Deze sociale en geprivilegieerde positie van beleidsmakers en leidinggevendenden vraagt om een koerswijziging, omdat het leidt tot soms zeer zorgelijke situaties op de werkvloer binnen organisaties. Zijn leidinggevendenden en beleidsmakers in staat om deze rigide scheidslijnen los te laten? Een verfrissing van de inzichten kan alleen slagen als de professional en alle anderen op alle fronten willen bewegen! Wanneer de professional, beleidsmaker en leidinggevende een moment van helderheid en urgentie ervaart, kunnen zij in verbinding met de ander het proces van heling aan gaan. Is de professional in staat om het proces wat gaande is bij te sturen? Een langdurige sociale beweging in gang zetten is een van de moeilijkste zaken die wij met de basisbouw aan kunnen gaan. De professional van de basisbouw vormt een basis die gebaseerd is op solidariteit, vrijheid en respect voor menselijke waardigheid.

Welke waarden en welke prioriteiten zijn belangrijk voor de koerswijziging? Dit alles is gebaseerd op ontwikkeling en verwondering.

Welke keuzen zullen worden gemaakt door de basisbouw die de ontwikkeling van het jonge kind van nul t/m zeven à acht jaar dienen, zodat de fasen waarin het jonge kind zich bevindt zo goed mogelijk op elkaar kunnen aansluiten. Ziet de professional een heldere lijn van de babyfase tot het jonge schoolkind fase duidelijk voor ogen? Biedt het jonge kind tijd en gelegenheid om de volgende sprong te kunnen maken.

Geef vooral aan het jonge kind zijn speelsheid weer terug. Spelen is de hoogste vorm van onderzoek wist Albert Einstein al.

Groepsdoorbrekend Onderwijs

Het is belangrijk dat de professional leert inzien dat er in de jonge jaren verschillende ontwikkelings-tempo's zijn tussen de kinderen, waardoor de professional groepsdoorbrekend onderwijs zal moeten leren aanbieden.

Is de professional in staat om het groepsdoorbrekend onderwijs te faciliteren aan het jonge kind, zodat elk kind zich optimaal kan ontwikkelen binnen de basisgroep?

Het draait in dit huidige stressvolle werkklimaat met veel verschillende opvattingen en/of uitlopende meningen vooral om gevalideerde kennis over de ontwikkeling van het jonge kind. Bovendien zullen we vanuit het solidariteitsprincipe ervoor moeten waken dat steeds meer professionals uit deze stressvolle situaties willen ontsnappen en op zoek gaan naar de stille werkplekken om zo andere functies te gaan bekleden binnen het werkveld zoals: een bestuursfunctie, directeur, kwaliteitscoördinator, adviseur jonge kind, coach etc.

In scholen moet werk gemaakt worden van: de groepsgrootte, structurele ondersteuning voor de professional, akoestische problematiek in de klas, prestatiedruk, sociale onveiligheid, de inrichting van een rijk aanbod van veel verschillende soorten materialen en jaarlijks beschikbaar budget vaststellen voor het jonge kind.

Het is een gemeenschappelijke opgave van eenieder die betrokken is bij dit fantastische proces om de groei van het jonge kind te begeleiden zowel binnen als buiten in een rijke omgeving. Werken met het jonge kind is elke dag anders. De solidariteit in de basisbouw moet zeer hoog zijn, zodat het een gezamenlijke opgave wordt.

Kortom, het wordt tijd dat de basisbouw in Nederland op orde komt! Het gaat vooral om een gedeelde maatschappelijke verantwoordelijkheid, waarin iedereen in alle veiligheid kan bewegen en tijd krijgt om te herijken!

Horizonversmelting

Vele professionals, studenten en ook steeds meer ouders van jonge kinderen zien dat er ergens iets wringt binnen het huidige systeem. Tot op heden voelen de beleidsmakers, leidinggevendenden, professionals zich nog handelingsverlegen om de norm te verschuiven waarin het jonge kind serieus wordt genomen in zijn ontwikkelingsfasen. Vaak is de sociale veiligheidscultuur in de organisatie nog onvoldoende op orde zowel voor het jonge kind als voor de professional. Er heerst op vele scholen een angstcultuur om vrijuit te spreken over de zorgen omtrent de andere mogelijkheden voor het jonge kind binnen het systeem. Begin met het bezoeken van inspirerende organisaties door heel Nederland of in jouw eigen omgeving – zoals de WSK en de Beroepsorganisatie Kinderopvang (BK) en de beroepsvereniging pedagogische professional in de kinderopvang PPINK – en laat je verrassen door andere professionals. Wat merk je op en hoe kun je het gesprek aan gaan in jouw eigen organisatie. Het vergt immers inspanning om ergens te komen. Door sociale mobilisatie komt de basisbouw verder en zal de beweging tot stand komen.

Als alle professionals elkaar weten te vinden en elkaar helpen met de broodnodige ondersteuning om de eerste stap te zetten op weg naar het jonge kind volgen op zijn ontwikkelingslijn zonder haast en prestatiedruk, hierdoor maak jij als professional de weg vrij voor anderen. Tevens wordt de horizon vergroot waardoor iedereen kan gaan bewegen. Kun jij als professional structuur aanbrengen om begrip mogelijk te maken? De basisbouw is het hart van de samenleving waarop alles rust. Kun jij als professional mee helpen om de beweging in gang te zetten? Omarm goede gewoontes in de basisbouw. Het is visiegedreven, maar investeer vooral in het proces. Onze beroepsgroep moet zich mobiliseren op vak-inhoud! In beweging komen is een keuze. Het begint altijd met een kleine stap die leidt tot een golfbeweging. De beleidsmaker, leidinggevende en de gehele basisbouw spant zich in zodat het collectief erop vooruit zal gaan. Het doorbreken van een neerwaartse spiraal vraagt om lef en inzicht. De professional kiest met een heldere intentie waarnaar toe de beroepsgroep wil bewegen. Je leert inzien dat elke stap waardevol is. Durf te zeggen waar je voor bent. Alles wat nodig is, is dat de professional er zelf in gaat geloven. En dat we het gaan doen. Nu!